

Yeni Mesaj

www.yenimesaj.com.tr

2 KASIM 2007 CUMA

Fiyatı: 40 Ykr.

Ecnebi talanı

Hükümetin sık sık övüdüğü ecnebi yatırımcı ülkemizi resmen talan ediyor. Yabancı yatırımcının bizden kazandığı para, 2003 başından bu yılın Ağustos sonuna kadar geçen yaklaşık 4.5 yıllık dönemde 5.2 milyar dolara ulaştı

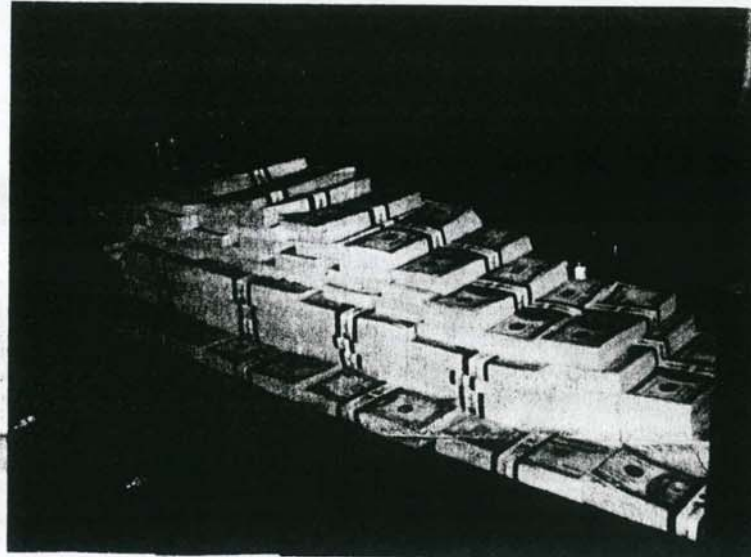
AKP döneminde zirveye ulaştı

İstanbul Serbest Muhasebeci Mali Müşavirler Odası (İSMMMO) Türkiye'de faaliyet gösteren yabancı yatırımcıların elde ettiği ve ülkelerine aktardığı karın son yıllarda hızlı bir artış gösterdiğini bildirdi. Yabancı yatırımcıların 1990-2002'ü kapsayan 12 yıllık döneminde 3.1 milyar dolar olan Türkiye'den yaptıkları kar transferleri, 2003 başından bu yılın Ağustos sonuna kadar geçen yaklaşık 4.5 yıllık dönemde ise 5.2 milyar dolara ulaştı.

Kârlarını kendi ülkelerine aktarıyorlar

İSMMMO Başkanı Yahya Arıkan, araştırmalara göre, ecnebi firmaların ev sahibi ülkeye getirdikleri sermayenin, uzun dönemde dışarı transfer ettikleri sermayeden küçük kaldığını belirterek, 'Türkiye'de de sıfırdan bir yatırım yapmak yerine var olan işletmeleri almayı tercih eden yabancı yatırımcıların, kâr transferlerinde artış şimdiden başladı' değerlendirmesinde bulundu.

■ HABERİ 4TE

Her 100 dolarlık büyüme için 126 dolar cari açık

2008'de milli gelirden kaydedilecek her 100 dolarlık artış için 126 dolar cari açık verilecek. Bu yıl 488.9 milyar dolar olarak beklenen milli gelirin, 2008'de 31.2 milyar dolar artışla 520.2 milyar dolar olması bekleniyor. 2008'de öngörülen cari işlemler açığı ise 39.2 milyar dolar

2003'ten bu yana devam eden yoğun sıcak para girişleriyle kurlarda yaşanan düşük seyrin ucuzlatıldığı ithalat artışına dayalı büyüme modelinde, yüksek büyüme ve cari açık birbirinin nedeni ve sonucu haline geldi.

Türkiye'nin özellikle son beş yılına damgasını vuran sıcak para girişi, düşük kur ve ithalata dayalı 'yüksek cari açık pahasına büyüme' modelinde, 2008 yılı projeksiyonları, sürdürülemez bir noktaya işaret ediyor. Gelecek yıl milli gelirden kaydedilecek her 100 dolarlık artış karşılığında 126 dolarlık cari işlemler açığı verileceği öngörülüyor.

2008 Programı verilerine dayanılarak yapılan hesaplamaya göre, 2006 yılında 399.7 milyar dolar olan gayri safi milli hasılının (GSMH) 2007'nin tümünde 488.9 milyar dolar düzeyinde gerçekleşeceği tahmin ediliyor. GSMH'nin 2008'de ise 520.2 milyar dolara yükseleceği öngörü- lüyor.

Öte yandan, 2006 yılında 32.8 milyar dolara ulaşan cari işlemler açığının, bu yılın tümünde 36.4 milyar, gelecek yıl ise 39.2 milyar dolar olacağı bekleniyor.

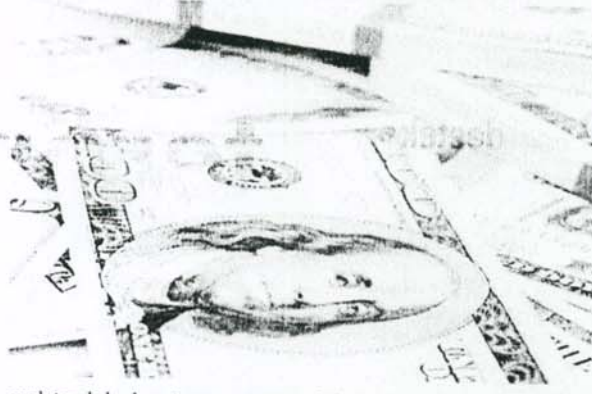
Türkiye'nin 2006 yılında verdiği cari işlemler açığı, aynı yıl kaydettiği milli gelir artışının yüzde 84.5'i düzeyinde gerçekleşti. Diğer bir deyişle her 100 dolarlık milli gelir artışı için 85 dolar cari açık verildi. 2007'ye ilişkin gerçekleşme tahminleri, kurdaki düşüşün de hızlanmasıyla dolar cinsinden yapay biçimde büyüyen milli gelirden 89.3 milyar dolarlık bir artış olurken, bunun yüzde 41 oranında cari açık verileceğini gösteriyor.

Cari açık ilk kez GSMH artışını solluyor

2008'e ilişkin öngörüler ise cari açığın milli gelirdeki artışı açık farkla geçeceğini ortaya koyuyor. Gelecek yıl 31.2 milyar dolarlık GSMH artışına karşılık öngörülen cari açık 39.2 milyar dolar düzeyinde bulunuyor. Buna göre gelecek yıl milli gelirden elde edilecek her 100 dolarlık artış için yaklaşık 126 dolar cari açık verilecek.

İthalata dayalı büyümede kritik aşama

Merkez Bankası verilerinden yapılan belirlemelere göre 2003 yılından bu yana süren, yoğun sıcak para girişinin reel kurları düşürmesi, bunun da ithalata u-

cuзlularak hızla artırması sonucu, hızlı büyüme ve yüksek cari açık birbirinin nedeni ve sonucu haline geldi. İthalata dayalı büyüme modelinin damgasını vurduğu bu dönemde, büyüme giderek daha fazla cari açık veremeyi gerektirdi.

Son beş yılda büyüme için giderek daha çok ithalat yapmak ve cari açık vermek zorunda kalan Türkiye ekonomisinde cari açık-milli gelir artışı dengesinde 2008'de gelinen aşama, ithalata dayalı büyüme modelinin sürdürülebilirliği tartışmasını da gündeme getirdi.

Türkiye 2003 yılında 58.3 milyar dolarlık milli gelir artışı kaydederken 8 milyar dolarlık cari işlemler açığı vermişti. 2004 yılında 60.2 milyar dolarlık GSMH artışı için 15.6 milyar, 2005'te de 61.4 milyar dolarlık GSMH artışı için 22.6 milyar dolarlık cari açık vermek zorunda kalmıştı. Diğer bir deyişle 100 dolarlık büyüme için 2003 yılında yaklaşık 14 dolar dolar, 2004 yılında 26 dolar, 2005 yılında ise 37 dolar cari açık verilmişti.

2002-2008 döneminde dolar cinsinden yıllık milli gelir hacminde yüzde 188 dolayında bir artış olurken, yıllık cari açık tutarındaki artış yüzde 2 bin 472'ye (yaklaşık 25 kat) ulaşıyor.

Kriz yılları gibi

1994, 1998, 2001 gibi Türkiye'nin ekonomik kriz yaşadığı yıllara bakıldığında, bunların bir önceki yılında yüksek cari açık ve yüksek büyüme olduğu göze çarpıyor. Bu yıllarda cari açığın yıllık milli gelir artışını yaklaştığı, ancak hiçbir zaman geçmediği dikkati çekiyor.

1994 krizi öncesinde 1993 yılında Türkiye ekonomisi 8.1 oranında büyüyüp, GSMH'ını 20.5 milyar dolar arttırarak 178.7 milyar dolara çıkarırken, 6.4 milyar

dolar cari açık ortaya çıkmış; böylece 100 dolar büyüebilmek için 39 dolar cari açık vermişti.

Yine önemli bir kriz yılı olan 1998'den önce 1997 yılında milli gelirini 8.8 milyar dolar artırarak 192 milyar dolara çıkaran Türkiye, aynı yıl 2.6 milyar dolar cari açık verdi. Anılan yıl 100 dolarlık büyüme için 30 dolarlık cari açık verilmiş oldu.

2001 krizinde de benzer bir tablo yaşandı. Makro ekonomik göstergelerde yaklaşan bir krizin işaretlerinin alındığı 2000 yılında Türkiye 6.3 büyürken, GSMH'ı 14.7 milyar dolar artarak 200 milyar dolara ulaştı. Aynı yıl cari açık 9.8 milyar dolar oldu. Türkiye 2000 yılında 100 dolarlık büyüme için 67 dolar cari açık verdi.

Baş rolde sıcak para var

Türkiye'nin cari işlemler açığının son dört yılda hızla büyümesinin temelinde giderek büyüyen dış ticaret açığı, bunun da temelinde yoğun sıcak para girişinin kurları düşürerek ithalata patlatması yatıyor. Anılan dönemde Türk parasının değerlenmesi ihracatı ve turizmi olumsuz etkileyerek döviz gelirlerini düşürürken, özellikle ara malı ithalatını artırarak döviz giderlerini büyüttü. 2003'ten itibaren kurlarla birlikte enflasyonu da düşürürken, ithalata dayalı biçimde büyümeyi arttıran bu trend, gelinen aşamada Türkiye'yi rekor dış açıklarla karşı karşıya bıraktı.